

Ο 30ΧΡΟΝΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΟΥΒΕΛΑ «ΑΛΕΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΓΙΑ»

Της **Παρίς Σπίνου**

■ ■ ■ ■ ■
Ενας 40χρονος ανασφαλής λέκτορας, που δεν λέει να ολοκληρώσει τη μελέτη του για τις «Απόψεις ενός κλόουν» του Χ. Μπελ, και μια συμφοιτήτριά του, κάποτε όμορφη και υποσχόμενη, που τώρα μαραζώνει με άντρα και παιδιά. Ξανασυναντιούνται τυχαία στην ελληνική επαρχία, λίγο πριν από το ξέσπασμα της κρίσης. Ενας πολύ ενδιαφέρων συγγραφέας γεννήθηκε

Πριν από τέσσερα χρόνια, μόλις 26 χρόνων ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης άρχισε την πρώτη του νουβέλα (με πολλή έρευνα και αγωνία, όπως είναι φυσικό), φέτος έκανε τις τελευταίες διορθώσεις και να που οι «Αλεπούδες στην πλαγιά» (Πατάκης) σκαρφάλωσαν στα ράφια των βιβλιοπωλείων αποσπώντας θετικές κριτικές με την πρώτη. Ο 30χρονος βραβευμένος για τα διηγήματά του συγγραφέας, που συνεργάζεται με την «Εφ.Συν.» ως κριτικός βιβλίου, πιστεύει στη φιλία. Μεταξύ ανθρώπων, μεταξύ κειμένων. Οι άνθρωποι που

γνώρισε στα σεμινάρια γραφής στο ΕΚΕΒΙ τον στηρίζουν αλλά και τον γειώνουν, όπως λέει. Παράλληλα, πολλοί συγγραφείς, ξένοι και Έλληνες, από τον Χάινριχ Μπελ, τον Τόμας Μαν, τον Τόμας Μπέρνχαρντ, τον Φίλιπ Ροθ μέχρι τον Θανάση Βαλτινό, επιδρούν στην πολυεπίπεδη αφήγησή του που σε κεντρίζει να «διαβάσεις» ανάμεσα στις γραμμές.

Η νουβέλα του μας μεταφέρει στην εποχή πριν από το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, στην ελληνική επαρχία με τη ρουτίνα της καθημερινότητας να απομυζά όνειρα και ελπίδες. Αφηγητής ένας μοναχικός τύπος, λίγο πριν από την κρίση των 40, λέκτορας, που

προσπαθεί να τελειώσει την έρευνά του για τις «Απόψεις ενός κλόουν» του Χάινριχ Μπελ. «Είναι ένας άντρας με τρομερές ανασφάλειες. Ενώ τον απορρίπτουν οι γυναίκες, μεταφράζει την ήττα σε νίκη. Κάνει διαρκώς επέλαση προς τα πίσω, ξεφεύγει για να μπορεί να επιβιώσει», μας εξηγεί ο Ανυφαντάκης.

Μια μέρα τυχαία συναντά στην παραλία μια παλιά του φίλη και δυσκολεύεται να τη γνωρίσει. Υπήρξαν κάποτε συμφοιτητές στη Γερμανική Φιλολογία. Η Γεωργία ήταν μια όμορφη «ελαφίνα», μια υποσχόμενη επιστήμονας, που είχε εντυπωσιάσει με το διδακτορικό της στον «Θάνατο στη Βενε-

τία» του Τόμας Μαν, όμως πλέον «μαραζώνει άνδρα», περιορισμένη στις συζυγικές και μητρικές υποχρεώσεις. Μπροστά σε ένα στάσιμο μέλλον αυτή η συνάντηση ανατρέπει το παρελθόν τους. «Τα παιδιά που θα βρουν τα κόκαλά μας, δεν θα σκεφτούν ποτέ ότι κάποτε αυτά υπήρξαν γρήγορα, σαν αλεπούδες στην πλαγιά» - οι στίχοι του Ουάλας Στίβενς στην προμετωπίδα της νουβέλας ερμηνεύουν τον τίτλο και το στίγμα της.

«Ήθελα να δείξω πως τα βιβλία βοηθάνε τους ανθρώπους να καταλάβουν τη ζωή τους και πως οι ίδιοι καταλαβαίνουν τη ζωή τους μέσα από τα βιβλία», τονίζει ο συγγραφέας. «Παράλληλα με ενδιέφερε να καταγράψω τη ρευστότητα στις σχέσεις. Οι δύο πρωταγωνιστές φτάνουν στην κόψη, αλλά κάθε φορά κάτι ματαιώνεται. Παραμένουν όμως κοντά κι όταν συναντιούνται ύστερα από 20 χρόνια καταλαβαίνει ο ένας τον άλλο. Η σχέση τους είναι σχέση ζωής».

Κλειδί στη νουβέλα είναι οι «Απόψεις ενός κλόουν» του Μπελ, το αγαπημένο του βιβλίο. «Δεν μπορώ να κάνω μελέτη γι' αυτό καθώς δεν ξέρω γερμανικά, όμως κάθε φορά που έχω κάποιο πρόβλημα κάθομαι και το ξαναδιαβάζω επειδή ο κυνισμός του με βοηθάει να οργανώσω τη ζωή μου. Ο αφηγητής μου επιχειρεί μια υπερερμηνεία του κλόουν. Ζει μέσα από τον ήρωα του Μπελ, ερωτεύεται τη μυθιστορηματική Μαρί του και ταυτόχρονα την κατασκευάζει και τη φαντασιώνεται με βάση τις γυναίκες που έχει γνωρίσει».

Τώρα πλέον νιώθει ότι η νουβέλα του είναι ένα «ιστορικό βιβλίο»: «Έχει αλλάξει τόσο η εποχή, έχουν ανατραπεί τα πάντα. Οι ήρωές μου δεν κάνουν την παραμικρή συζήτηση περί πολιτικής. Σήμερα θα τους απασχολούσαν άλλα, καθώς ο μισθός τους θα είχε περικοπεί, μπορεί να είχαν απολυθεί... Όμως δεν ήθελα να τοποθετήσω εκ νέου το βιβλίο στο πλαίσιο της κρίσης, γιατί οι ραγδαίες εξελίξεις μπορεί να ακυρώσουν το περιεχόμενό».

Η κρίση ωστόσο έχει αλλάξει τις δικές του προτε-

ραιότητες. Ενώ ολοκληρώνει τώρα μια έρευνα με θέμα τη μνήμη του ελληνικού Εμφυλίου, δεν φιλοδοξεί πλέον να ακολουθήσει πανεπιστημιακή καριέρα: «Έχει κοπεί η χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, ενώ πολλοί σοβαροί επιστήμονες με εξαιρετικά διδακτορικά δεν μπορούν να βρουν μια θέση. Τουλάχιστον η μελέτη μου με βοήθησε σε ζητήματα σχετικά με τη διαχείριση του παρελθόντος και της μνήμης, τα οποία περνάω στη νουβέλα».

Η τριβή του Ι. Ανυφαντάκη με το γράψιμο αρχίζει από τότε που θυμάται τον εαυτό του, στο Ηράκλειο της Κρήτης. «Πιο συστηματικά από 18 χρονών έγραφα, κάθε πρωί, τις ιδέες μου». Τα πρώτα του διηγήματα δημοσιεύτηκαν σε λογοτεχνικά περιοδικά («Εντευκτήριο», «Πλανόδιον», «The Books' Journal»), κάποια διακρίθηκαν σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς κι ένα κυκλοφόρησε στον συλλογικό τόμο «Είμαστε όλοι μετανάστες».

Δεν κρύβει τις λογοτεχνικές του επιρροές. «Το μεταπτυχιακό μου ήταν πάνω στον Βαλτινό. Με απασχολεί πώς στήνει την ιστορία, την αφήγησή του, η θέση που έχει η εικόνα στο κείμενο, η αφαίρεση», ενώ παραδέχεται: «Προσπαθώ να κλέψω πότε από τον έναν τότε από τον άλλο συγγραφέα. Για μένα η λογοτεχνία είναι μια συζήτηση ανάμεσα σε κείμενα. Επηρεάζεται από κάποιους συγγραφείς και θέλεις να κάνεις κι εσύ τα ίδια πράγματα, μακάρι λίγο καλύτερα, μακάρι λίγο διαφορετικά».

Τη φράση του Βαλτινού «Η γραφή είναι ένα σφαγείο και ο συγγραφέας σφάζει τον εαυτό του» επικαλείται κι όταν θέλει να περιγράψει τη σχέση του με το γράψιμο. «Είναι κάτι πολύ επίπονο. Ίσως όχι τόσο όσο να δουλεύεις στο χωράφι, όμως τουλάχιστον εκεί βλέπεις αμέσως το αποτέλεσμα. Μόλις τελειώσει η μέρα βάζεις στην άκρη τα τσουβάλια σου με τις ελιές. Όταν γράφεις μπορεί να ανοίξεις το αρχείο σου και να καταριέσαι τον εαυτό σου γιατί ολόκληρη η μέρα πήγε χαμένη».

p.spinou@efsyn.gr

Σχέσεις ρευστές και βιβλία παντοτινά

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΛΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ